

Publikacje regionalne, wydawane przez poszczególne stacje doświadczalne oceny odmian (SDOO), zawierają wyniki doświadczeń przeprowadzonych w danym województwie, a także wybranych doświadczeń z województw sąsiednich. Z kolei zalecenia rekomendacyjne odnoszą się tylko do konkretnego województwa i są ustalane przez Wojewódzkie Zespoły PDO. Publikacje dostępne są na stronach internetowych poszczególnych SDOO. Ich adresy można znaleźć pod poniższym linkiem:

<https://coboru.gov.pl/SDOO/indexsiecdosw.aspx>

- **Aplikacje na stronie internetowej COBORU**

- Porównanie odmian pod względem wybranych cech,
- Charakterystyka odmian.

Są to aplikacje interaktywne, umożliwiające wszechstronne porównanie wybranych odmian lub scharakteryzowanie najważniejszych cech rolniczo-użytkowych wybranej odmiany. Obie aplikacje dostępne są pod poniższym adresem:

<https://coboru.gov.pl/PDO/index.aspx>

Aplikacja mobilna na smartfony „LOZ rzepak i soja” umożliwiająca dla soi i rzepaku wszechstronne porównanie wybranych odmian lub scharakteryzowanie najważniejszych cech rolniczo-użytkowych wybranej odmiany. Aplikacja jest bezpłatna i dostępna w App Store oraz Google Play.

- **Konferencje i szkolenia** – organizowane przez Centralę COBORU i SDOO, dostarczające użytkownikom informacji o odmianach, a także najważniejszych elementach agrotechniki roślin białkowych oraz innych aspektach dotyczących tej grupy roślin.
- **Dni pola roślin bobowatych grubonasiennych i Dni soi** – organizowane przez SDOO, mające na celu zapoznanie użytkowników odmian z aktualnym postępem hodowlanym oraz sprzyjające wymianie poglądów na zagadnienia związane z uprawą tej grupy roślin. W związku z tymi imprezami, corocznie w większości stacji (SDOO) i zakładów (ZDOO) doświadczalnych oceny odmian zakładane są poletka demonstracyjne z odmianami bobowatych grubonasiennych i soi zalecanymi do uprawy w danych województwach.

Podsumowanie

- Realizacja zadań w ramach Inicjatywy białkowej COBORU pozwala na powszechną rekomendację najlepszych odmian tej grupy roślin do uprawy w poszczególnych województwach i stałą weryfikację optymalnych rejonów kraju do uprawy roślin białkowych.
- Im bardziej różnią się odmiany danego gatunku pod względem potencjału plonowania w poszczególnych rejonach kraju, tym większego znaczenia nabiera powszechna rekomendacja odmian.
- Powszechna rekomendacja odmian do uprawy i stała dostępność informacji o przydatności rejonów kraju do uprawy nowych odmian roślin bobowatych grubonasiennych i soi będą decydować o poziomie uzyskiwanych plonów i opłacalności uprawy tej grupy roślin.
- Istnieje potrzeba stałej współpracy z wojewódzkimi ośrodkami doradztwa rolniczego oraz innymi instytucjami i organizacjami rolniczymi w zakresie popularyzacji uprawy i wykorzystania krajowych roślin białkowych, a zwłaszcza soi, w przemyśle paszowym.

25 lat
PDO

COBORU

Centralny Ośrodek Badania
Odmian Roślin Uprawnych

Śłupia Wielka 34

PL 63-022 SŁUPIA WIELKA

tel.: (+48) 61 285 23 41

email: sekretariat@coboru.gov.pl

COBORU

2023

Inicjatywa Białkowa COBORU

Porejestrowe
Doświadczalnictwo
Odmianowe

COBORU 45/2023 n. 3000

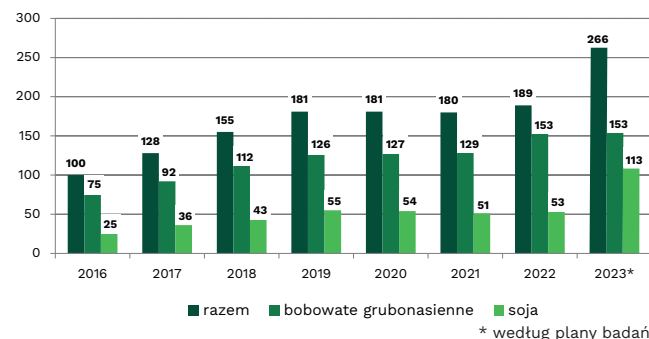
Informacje ogólne

Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych (COBORU) w Słupi Wielkiej, mając na względzie potrzebę zwiększenia powierzchni uprawy roślin bobowatych grubonasiennych i soi dla poprawy bilansu białkowego w kraju, w 2017 roku wprowadził innowacyjne rozwiązania metodyczne i rozszerzył zakres doświadczeń odmianowych w tej grupie roślin, co zostało nazwane **Inicjatywą białkową COBORU**.

Wprowadzone innowacje doświadczalne dotyczą tradycyjnych, rodzimych roślin bobowatych grubonasiennych (strączkowych): bobiku, grochu siewnego, łubinu wąskolistnego, łubinu żółtego oraz zaliczanej do roślin oleistych soi, która w naszym kraju jest nadal mało znanym gatunkiem uprawnym. Umownie tę grupę roślin przyjęto określać mianem roślin białkowych. Poszerzone badania odmianowe objęły zarówno doświadczenia rejestrowe, jak i porejestrowe.

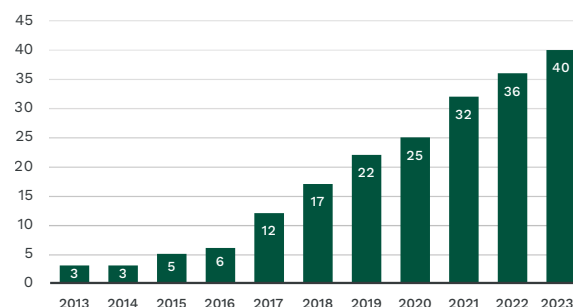
Głównym celem prowadzonych działań było takie zmodyfikowanie przez COBORU dotychczasowego systemu badań odmianowych tej grupy roślin, aby możliwe było określenie rejonów kraju najbardziej odpowiednich do uprawy tych gatunków i jednocześnie wskazanie najlepszych odmian do uprawy w poszczególnych rejonach. W tym celu znacznie zwiększono liczbę realizowanych doświadczeń odmianowych (rys. 1) oraz częściowo zmieniono ich lokalizację aby zapewnić reprezentatywność doświadczeń dla większości rejonów kraju. Od 2019 r. corocznie realizowanych jest ponad 180 doświadczeń z gatunkami bobowatymi grubonasiennymi i soją. Od 2023 r. liczba doświadczeń z soją znacznie wzrosła, gdyż ze względu na rosnącą liczbę odmian badanych i ich duże zróżnicowanie pod względem długości okresu wegetacji zdecydowano się odrębnie badać odmiany wczesne, średniowczesne i późne.

Rys. 1. Liczba doświadczeń z bobowatymi grubonasiennymi i soją w latach 2016-2023

W przypadku soi, aby przebadać w PDO jak największą liczbę odmian, w początkowym okresie zmieniono system badania odmian ze Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA), powszechnie rozmnażanych i oferowanych w naszym kraju do siewu. Odmiany soi z CCA do 2021 r. mogły być zgłaszane do badań PDO z pominięciem doświadczeń rozpoznawczych, czyli miały szansę być rekomendowane do uprawy o dwa lata wcześniej niż odmiany z CCA innych gatunków. Liczba odmian soi w Krajowym rejestrze (KR) zwiększa się dynamicznie (rys. 2), co potencjalnie może przyczynić się do wzrostu znaczenia soi w uprawie w Polsce.

Rys. 2. Liczba odmian soi w Krajowym rejestrze w latach 2013-2023

Wprowadzone zmiany zakresu badań roślin białkowych pozwoliły na powszechną rekomendację odmian roślin bobowatych grubonasiennych i soi. Na 2023 rok Listy odmian zalecanych (LOZ) do uprawy w poszczególnych województwach utworzone zostały w następującej liczbie województw: 16 – dla soi i grochu siewnego, 14 – dla bobiku, 13 – dla łubinu wąskolistnego i żółtego. Należy oczekiwać, że Listy odmian zalecanych pozwolą zoptymalizować wybór odmian,

co w znacznym stopniu powinno ograniczyć ryzyko uprawy roślin białkowych w Polsce.

Ważnym uzupełnieniem doświadczeń odmianowych i rekomendacyjnych są badania agrotechniczne, realizowane z inicjatywy stacji doświadczalnych oceny odmian (SDOO), jak i Centrali COBORU. W głównej mierze badania te dotyczą terminów i gęstości siewu soi.

Upowszechnianie wyników

W ramach Inicjatywy białkowej COBORU duży nacisk położono na sukcesywne i szerokie upowszechnianie wyników badań oraz ustaleń dotyczących rekomendacji odmian. Upowszechnianie odbywa się wielokierunkowo, przyjmując różne formy:

• Publikacje ogólnokrajowe:

- Wstępne wyniki planowania odmian w doświadczeniach porejestrowych,
- Wyniki porejestrowych doświadczeń odmianowych,
- Listy opisowe odmian,
- Listy odmian zalecanych do uprawy na obszarze województw,
- Foldery i ulotki.

Publikacje ogólnokrajowe, wydawane przez Centralę COBORU, zawierają wyniki wszystkich doświadczeń w kraju, a od 2020 roku także odrębnie dla sześciu rejonów przyjętych w ocenie odmian roślin rolniczych (dla soi trzech połączonych rejonów: północnego, centralnego i południowego). Wszystkie publikacje dostępne są na stronie internetowej COBORU:

<https://coboru.gov.pl/Polska/Publikacje/publikacje.aspx>

• Publikacje regionalne:

- Wstępne wyniki planowania odmian w doświadczeniach porejestrowych,
- Wyniki porejestrowych doświadczeń odmianowych,
- Listy odmian zalecanych do uprawy na obszarze województwa.